

מהספר העתידי **רמזי טעם עם טעם לשב"ח** מאת שלום המאירי, אשמח לתגובות במייל: shalom303@gmail.com

אֵלֶם (רביעי) פִּי יְהִיָּה בְּעוֹר בְּשָׂרוֹ שְׂאֵת או סַפְחֹת או בְּהִרְת וְהָיָה בְּעוֹר בְּשָׂרוֹ
לְנֶגַע צִרְעָת (ויקרא יג, ב)

המדרש שואל¹ מדוע לא נאמר כאן 'דבר אל בני ישראל' כמו שכתב בכל הפרשיות כלם אלא **אדם כי יהיה**?
התשובה הראשונה היא: "זה שאמר הכתוב כי לא אל חפץ רשע אתה וגו' (תהלים ה) ... שאין חפץ לחייב שום
בריה שנאמר (יחזקאל לט) כי לא אחפוץ במות המת"².

תשובה נוספת: "שארין הקב"ה מחל שמו על הרעה ואפילו ישראל רשעים חלק כבוד להם ולא הזכירן לרעה.
כיצד כשבא על הקרבנות מהו אומר דבר אל בני ישראל אדם כי יקריב מכם קרבן לה' (ויקרא א) מישראל ולא
מעכו"ם אבל כשבא להזהיר על הנגעים מהו אומר אדם כי יהיה אינו אומר אלא אדם הוי לא יגורך רע".

נראה שבמדרש אחר³ נרמזת תשובה נוספת: "משל למטרונה שנכנסה לתוך פלטין של מלך כיון דחמית
מגלביא תלן דחלת אמר לה המלך אל תתייראי אלו לעבדים ולשפחות אבל את לאכול ולשתות ולשמוח כך כיון
ששמעו ישראל פרשת נגעים נתייראו א"ל משה אל תתייראו **אלו לאומות העולם**, אבל אתם לאכול ולשתות
ולשמוח שנאמר (תהלים לב) רבים מכאובים לרשע והבוטח בה' חסד יסובבנו". ע"כ.

ונרמז בטעמים: **אֵלֶם** (רביעי) פִּי יְהִיָּה בְּעוֹר בְּשָׂרוֹ, רמז לאומות העולם שהן דרגא **רביעית** דומם – צומח –
חי – מדבר, אך לא ישראל שהם, להבדיל, דרגא חמישית⁴.

שלום המאירי

אֵלֶם (רביעי) ... וְהָיָה בְּעוֹר בְּשָׂרוֹ לְנֶגַע צִרְעָת (ויקרא יג, ב)

רבי יעקב בן יצחק הכהן מבאר⁵: פרשת נגעי הצרעת באה סמוכה לאחר פרשת טומאת נידה. אפשר לפרש
את הסמיכות ע"פ מה שכתב האר"י ז"ל (בליקוטיו לאיוב) משום הזה"ק שהבועל נידה לוקה בצרעת ר"ל.

ונרמז בטעמים: **אֵלֶם** (רביעי) - **רביעה** כבהמה.

שלום המאירי

¹ **מדרש תנחומא**, תזריע, פרק ח-יא.

² נראה שהמדרש דרש את ה"כי", ללמד שאינו דבר הכרחי.

³ **מדרש רבה ויקרא**, פרשה טו פסקה ד.

⁴ **הכוזרי**, רבי יהודה הלוי, מאמר א, כו-מג.

⁵ **בכור יעקב**, רבי יעקב בן יצחק הכהן, ישראל תשל"ד, הובא באור **החמה**, רבי משה חורב.

מהספר העתידי רמזי טעם עם טעם לשב"ח מאת שלום המאירי, אשמח לתגובות במייל: shalom303@gmail.com

וְלָקַח הַכֹּהֵן אֶת הַכֶּבֶד הָאֶחָד וְהִקְרִיב אֹתוֹ (מרכא תביר) לְאֲשֶׁם וְאֵת לֵג

הַשֵּׁמֶן וְהִגִּיף אֹתָם (מרכא תביר) תְּנוּפָה לִפְנֵי יְדֹנָד (ויקרא יד, יב)

רבי עובדיה ספורנו מבאר: "והקריב אותו לאשם. כבר התבאר שענין האשם הוא על מעל בקדש כמו החטאת על חיוב כרת וכבר אמרו שהצרעת היא על לשון הרע ועל גסות הרוח ששניהם מעילה בקדש. כי אמנם לשון הרע עקרו בסתר כמעמיק מה' לסתיר עצה, כאמרם בברכות העובר עברה בסתר כאלו דוחק רגלי שכינה, ועל המתגאה נאמר גבה עינים ורחב לבב אותו לא אוכל. אמר הקב"ה זה גונב מלבושי אין אני והוא יכולים לעמוד בעולם אחד. וכבר ספר הכתוב על עזיהו באמרו ובחזקתו גבה לבו עד להשחית וימעל בה' אלהיו והצרעת זרחה במצחו". ע"כ.

ונרמז בטעמים: הצרעת באה על גאווה. טעמי מרכא תביר בפסוק, ובפרט בתנופה⁶ וְהִגִּיף אֹתָם (מרכא תביר) רומזים לשבירת הגאווה, אף של המלך עוזיהו הרמוז במרכא⁷.

שלום המאירי

וְשִׁחַט אֶת הַכֶּבֶד בְּמָקוֹם אֲשֶׁר יִשְׁחַט אֶת הַחֲטָאת וְאֵת הָעֹלָה בְּמָקוֹם הַקֹּדֶשׁ כִּי (פזר)

כַּחֲטָאת הָאֲשֶׁם הוּא לְכַהֵן קֹדֶשׁ קִדְשִׁים הוּא (ויקרא יד, יג)

רבי נחמן שטרנפלד מבאר:⁸ מצאנו בדיני הזבחים טעם פזר על כל קדשי הקדשים. על העולה (בסדר צו ו, ב), על חטאת החלב (שם יח), על החטאות הפנימיות (שם כג) על זבחי שלמי הציבור (אמור כג, כ). בולט העדר הפזר בפרשת האשם הסמוכה לפרשת החטאת. אפשר היה לצפות שנגינת פסוק (ז, ב) שבה מתחילה פרשת האשם תדמה ל (ו, יח).

רק בסדר מצורע בפרשת אשם המצורע הראשונה בא הדבר על תיקונו: כִּי (פזר) כַּחֲטָאת הָאֲשֶׁם הוּא לְכַהֵן קֹדֶשׁ קִדְשִׁים הוּא.

בעל הטעמים העדיף לקבוע מקום לטעם פזר רק בפרשת אשם המצורע המאוחרת, כדי להדגיש אגב אורחא שאף על פי שאשם המצורע הוא החלש שבאשמות, שאין בכחו לכפר כי אם רק להתיר את המיטה בקדשים בכל זאת קדושתו היא כשל שאר האשמות קדש קדשים הוא⁹.

⁶ תנופה היא כלפי ארבעה צדדים, והטעמים רומזים דוקא להורדה. כל הטעמים מ"והקריב" הם מתחת לתיבות.

⁷ מרכא רומז למלך. ראה רש"י בראשית מא, מג: אברך - כתרגומו דין אבא למלכא. רך בלשון ארמי מלך בהשותפין (בבא בתרא ד עא) לא ריכא ולא בר ריכא.

⁸ קן טעמים, רבי נחמן שטרנפלד, חיפה תשס"ד, סימן מד, עמ' פו. בספר זה מסביר המחבר את הטעם פזר בק"ן פסוקי התורה בו הוא מופיע.

⁹ ראה העמק דבר כאן: "כי כחטאת האשם. לפי הפשט הוא טעם על שטעון צפון. ובאשר עיקרו אינו לכפרה כמו שאר אשמות אלא להכשיר סלקא דעתך שאינו כחטאת המכפר, משום הכי כתיב דלעולם האשם כחטאת של המצורע..."